

РОЛЬ ПІДПРИЄМНИЦТВА У РОЗВИТКУ МОЛОДІЖНОГО РИНКУ ПРАЦІ

П. П. НЕСЕНЕНКО, д. е. н., доцент

А. В. ЛЯШЕНКО, здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Одеський національний економічний університет,

Розвиток та життєздатність економіки, особливо в умовах кризи, значною мірою залежить від стану ринку праці, його тенденцій, гнучкості й адаптивності до нових умов. Ефективне функціонування ринку праці визначає виробничий потенціал і конкурентоспроможність національної економіки, стимулює інновації, підвищує рівень життя та сприяє загальному економічному зростанню.

Розвиток підприємництва в Україні став особливо актуальним в умовах економічної кризи, що виникла через різкі зміни на світовому ринку та внутрішні виклики. Підприємства стали ключовим елементом, сприяючи стабілізації економіки та соціально-економічному відновленню, окрім того вони є важливим елементом економічного зростання та створення робочих місць. Під час кризи, підприємницька активність виявляється через розробку нових стратегій та підходів до виробництва, адаптацію до змін у попиті та впровадження інновацій. Стартапи та малі підприємства грають особливо важливу роль, привносячи гнучкість та креативність в економічне середовище.

Підприємництво має значний вплив на ринок праці, відіграючи ключову роль у створенні нових робочих місць, забезпеченні економічного росту та підвищенні рівня зайнятості. Створення нових робочих місць дає можливість для зайнятості населення, що сприяє зниженню рівня безробіття та підвищенню рівня зайнятості.

Велике значення для економіки має стимулювання підприємництвом економічного розвитку, що призводить до зростання попиту на працю в різних галузях. Бізнес та підприємства, розширюючись, вносять свій внесок у формування внутрішнього ринку праці [2].

Крім того, підприємництво часто визначається інноваційністю, рівень якої в Україні достатньо низький. Впровадження нових технологій та підходів може вимагати висококваліфікованої робочої сили, що сприяє розвитку спеціалізованих секторів ринку праці. Досвід розвинених країн світу підтверджує важливість наявності в будь-якій національній економіці висококонкурентно спрямованого інноваційного підприємницького сектору.

Нарешті, підприємництво викликає попит на різні типи робочих навичок та знань, що сприяє диверсифікації ринку праці. Змінюючи структуру зайнятості, підприємства створюють різноманітні можливості для індивідуального та професійного розвитку працівників.

Молодь є особливим сегментом ринку праці, який залучаючи свою мобільність та високий інтелектуальний потенціал стає рушійною силою економіки та може вплинути на суспільний прогрес, визначаючи майбутнє держави та суспільства. Впливаючи на ринок праці в цілому, підприємництво безпосередньо впливає на молодь на даному ринку.

Молодіжний ринок праці сьогодні має ряд серйозних проблем. Високий рівень безробіття, низька доступність стабільних робочих місць та конкуренція за обмежені можливості є ключовими викликами. Невідповідність між вимогами роботодавців та набутими навичками, а також низька оплата праці, створюють умови для важкого входження молоді на ринок праці. Крім того, нестабільні економічні умови та вплив технологічних змін посилюють дані проблеми [4].

Науковці виділяють два перспективні напрями, за допомогою яких підприємництво може вирішити проблему зайнятості молоді:

1. Саморозвиток особистості: підприємництво як двигун економічного росту та елемент створення нових робочих місць – це підприємці різного віку, які створюють і розвивають власне підприємництво та які в майбутньому створюють робочі місця для молоді;

2. Пошук засобів для існування: підприємництво для молоді виступає як створення нових робочих місць для працівників з достойною системою оплати роботи та як засіб до існування та роботи для себе [1].

Розвиток підприємництва надає значні можливості молоді на ринку праці, сприяючи особистому та професійному розвитку. Підприємництво надає молоді можливість реалізувати свої ідеї та втілити в життя власні проекти, зокрема це може відбуватись за рахунок програм грантів для стартапів. Вони стимулюють та підтримують талановитих молодих підприємців, допомагаючи їм перетворити ідеї в реальність. Також участь у підприємницьких ініціативах надає молоді можливість вивчати підприємницькі навички, такі як управління проектами, фінанси, маркетинг і комунікації. Ці навички можуть бути корисними в різних сферах життя.

Іноземний досвід показує, що окрім грантів, широкої популярності в світі набувають програми співпраці між підприємствами та закладами вищої освіти, або програми стипендій з подальшим працевлаштуванням. Ці програми є стратегічним партнерством між бізнесом та освітніми установами, що спрямоване на забезпечення кращої підготовки здобувачів освіти для ринку праці і залучення їх до роботи відразу після отримання освіти.

Спонсорські підприємства фінансують навчання здобувачів освіти або пропонують їм стипендії для оплати витрат на освіту. У зворотному випадку, молоді люди, що отримали таку фінансову підтримку, зобов'язуються працювати на підприємстві, яке їх спонсорувало, протягом певного періоду після завершення навчання.

Така співпраця, зрозуміло, є вигідною для обох сторін. З одного боку, підприємство отримує доступ до висококваліфікованих кадрів, які вже мають знання та досвід, а здобувачі освіти, у свою чергу, отримують можливість вивчати практичні аспекти свого майбутнього робочого місця та мають гарантоване працевлаштування після закінчення навчання. Це партнерство допомагає зменшити градієнт між освітою та ринком праці, робить навчання більш практичним та орієнтованим на реальні потреби ринку, а також сприяє підвищенню зайнятості випускників.

Дослідження демонструють, що сучасна українська молодь все частіше обирає самозайнятість та відкриття власного бізнесу, як спосіб реалізації себе на ринку праці, відхиляючи варіант роботи за наймом [4].

Цей тренд обумовлений кількома факторами, серед яких, перш за все, бажання контролю над власним професійним життям та робочим графіком, яке мотивує молодь шукати альтернативні форми зайнятості, де вони можуть більше впливати на своє трудове середовище. Сучасна технологічна інфраструктура надає молодим підприємцям можливість створити та розвивати бізнес в онлайн-середовищі, що спрощує старт та дозволяє долучити аудиторію з усього світу [3].

Відкриття власного бізнесу не лише задовольняє індивідуальні творчі потреби молоді, але і сприяє створенню додаткових робочих місць. Молодь, яка вибирає шлях підприємництва, забезпечує себе роботою, але також стає роботодавцем, сприяючи розвитку місцевого господарства та зменшенню безробіття в своєму регіоні.

В цілому, молодіжне підприємництво стає для молоді не лише формою працевлаштування, але й інструментом для творчої самореалізації. Державі слід активно підтримувати і сприяти молодіжному підприємництву, враховуючи його важливий внесок у створення нових робочих місць, стимулювання інновацій та формування конкурентоспроможної економіки.

Для ефективного розвитку підприємництва та покращення ситуації з зайнятістю на ринку праці молоді, державі доцільно запровадити наступні дії:

1. Надати фінансову підтримку, консультації та доступ до ресурсів, які допоможуть молодим підприємцям створювати та розвивати свої бізнеси.

2. Розвивати освіту та навчання підприємницьким навичкам, скоригувати навчальні програми, щоб сформовані навички відповідали запитам роботодавців, а також включали підприємницькі аспекти, необхідні для успішного ведення бізнесу та формуванню майбутніх підприємців.

3. Встановити тісну взаємодію між закладами освіти та підприємствами, що дозволить молоді здобувати практичний досвід та знання, що відповідають вимогам ринку праці.

4. Створити сприятливе середовище для бізнесу через розвиток інфраструктури, залучення інновацій, технологічний розвиток та спрощення адміністративних процедур.

5. Стимулювати підприємства до участі у соціально відповідальних проектах та ініціативах, що може позитивно впливати на їхню репутацію та відносини з громадою.

Підсумовуючи, можна зазначити, що підприємництво є ключовою сферою економіки і відіграє важливу роль на молодіжному ринку праці та на ринку праці в цілому, ефективно функціонування якого є запорукою сталого соціально-економічного розвитку країни. Ця роль визначається численними аспектами, що охоплюють економіку, освіту та соціальні сфери. Державі необхідно сприяти розвитку підприємництва та його підтримці, створювати відповідні умови для його ефективного функціонування, як важливого елемента економічного зростання.

Список використаних джерел:

1. Боровік Л. В., Петренко В. С., Карнаушенко А. С. Роль шкільної освіти в розвитку молодіжного підприємництва. *Ефективна економіка*. 2021. № 3.
2. Гнатенко І. А., Сухомлин Л. В., Бачкір І. Г., Парохненко О. С. Моделювання пріоритетів управління інфраструктурою підприємництва з урахуванням ринку праці в умовах зміни споживчих переваг та цифровізації. *Ефективна економіка*. 2021. № 9.
3. Капліна А. І. Молодіжне підприємництво: проблеми та шляхи їх вирішення. *Ефективна економіка*. 2020. № 11.
4. Молодіжний сегмент ринку праці України в період повномасштабної війни. URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/molodizhnyu-sehment-rynku-pratsi-ukrayiny-v-period-povnomasshtabnoyi-viyny>

THE ROLE AND PROSPECTS OF SMALL BUSINESSES IN THE ECONOMY OF UKRAINE

Y. FEDOTOVA, Candidate of Economic Sciences (Ph. D.), Docent
V. IVANOV, Postgraduate Student
Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv

It is impossible to imagine the modern development of the global, national, and regional economies without the intensification of entrepreneurship. Investment in small businesses is an important component of the state's economic growth as a whole and in individual regions, which is confirmed by the successful practice of many countries worldwide. Small enterprises saturate the consumer market with consumer goods, provide the able-bodied population with additional jobs, and therefore positively impact the socio-economic situation of a particular region and the country and contribute to solving several social problems. The priority direction of development of the leading countries of the world is comprehensive state support for small businesses. Therefore, a thorough analysis of the essence and role of small businesses in developing the national and regional economies is relevant.

Based on the current Law of Ukraine known as «On the Development and State Support of Small and Medium-Sized Enterprises in Ukraine», micro-entrepreneurship entities are individuals who are registered as individual entrepreneurs. They must have an average number of employees for the reporting period (a calendar year) not exceeding 10 people while the annual income from any activity must not exceed the amount of EUR 2 million, determined at the average annual exchange rate of the National Bank of Ukraine. This category also includes legal entities of any organizational and legal form and form of ownership. These entities must have an average number of employees not exceeding 10 people, and their annual income from any activity must not exceed the amount equivalent to 2 million euros, determined at the average annual exchange rate of the National Bank of Ukraine [1].

Small business entities are individuals who have been legally registered as individual entrepreneurs. They have an average of 50 or fewer employees during a